

STATISZTIKUS FIZIKAI SZEMINÁRIUMOK

2017. október 18.
szerda, 11 óra

Herein Mátyás

MTA-ELTE Elméleti Fizika Kutatócsoport

Az El Niño-Déli Oszcilláció távkapcsolatainak új megközelítése

Az El Niño-Déli Oszcilláció (El Niño-Southern Oscillation; ENSO) a legfontosabb, távkapcsolatot mutató jelenségek egyike, amiatt is, mivel hatással van a globális időjárásra, ugyanakkor a klíma dinamikáját is alapvetően megszabja. A klímatudomány egyik, máig nem tisztázott kérdése, miként befolyásolja az ENSO dinamikáját a klímaváltozás és ez hogyan hat vissza globális klímánkra. Klímaváltozás során az egy trajektória mentén kiértékelt hosszú idejű időátlagok nem relevánsak, hiszen a rendszer paraméterei folyamatosan változnak az időben, a folyamat a külső hajtásnak (pl. üvegházgázoknak) köszönhetően erősen időfüggő. Ilyen esetben a klímarendszer dinamikáját matematikailag a snapshot (pillanatkép) attraktor írja le, mely azután érvényes, hogy a kezdeti feltételeket a rendszer már elfelejtette. A fenti képet elsőként alkalmazva, klímamodellek segítségével vizsgáltuk meg, hogy mi történik az ENSO-val klímaváltozás során. Az előadásban két élvonalbeli klímamodel (MPI-ESM, CESM) eredményeit mutatjuk be, különös tekintettel az ENSO és az indiai monszun kapcsolatára. Az eredmények arra is rámutatnak, hogy mai modelljeink az ENSO tekintetében még jelentős korlátokkal bírnak.

1117. Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A (Északi tömb)
2.54 terem

<http://glu.elte.hu/~statfiz/index.html>